

Kuva: LEHTIKUVA / ABEU

Palestiinan vaiettu tuho

TEKSTI HENRI PURJE

Israelilaishistorioitsija Ilan Pappé syyttää maanmiehiään palestiinalaisten etnisestä puhdistamisesta.

Useimpia israelilaisia historiantutkijoita ei kiinnosta, mitä palestiinalaisille tapahtui vuonna 1948, **Ilan Pappé** sanoo.

– Minua kiinnostaa. Se maksoi akateemisen urani Israelissa.

Exeterin yliopistossa Englannissa tätä nykyä työskentelevä Pappé jätti kotimaansa vuonna 2007, kun Haifan yliopiston johtaja vaati häntä eroamaan.

Kriittisten näkemystensä vuoksi hän oli ollut vaikeuksissa ennenkin, mutta tilanne kärjistyi hänen kehoitettua ulkomaalaisia boikotoimaan is-

Lähes 800 000 palestiinalaista joutui jättämään kotikontonsa vuoden 1948 sodassa, jonka jälkeen Israel itsenäistyi. Palestiinalaiset kutsuvat tapahtumia katastrofiksi.

raelilaisyliopistoja ja puolustettua oppilaansa kohun nostattanutta gradua erään palestiinalaiskylän kiistanalaisesta joukkomurhasta.

Lopulta hänen henkeään uhattiin lähes päivittäin. Paitsi akateemisen työn jatkaminen, myös eläminen Israelissa kävi mahdottomaksi.

VAPAAEHTOINEN PAKKO | Miksi kysymys vuodesta 1948 on niin arka?

Pappén mukaan israelilaisten itsenäisyysotana ja palestiinalaisten *nakbana*, katastrofina, tuntema episodi täyttää kaikki etnisen puhdistuksen tunnusmerkit.

Vuonna 2006 ilmestyneessä kirjassaan *The Ethnic Cleansing of Palestine* hän kuvaa yksityiskohtaisesti, kuinka siviilejä joukkomurhattiin, satoja palestiinalaiskylää jyrättiin maan tasalle ja lähes 800 000 ihmistä pakotettiin lähtemään kodeistaan aseilla uhaten puoli vuotta kestäneessä, huolellisesti suunnitellussa ja Israelin ylimmän johdon komennossa suoritetussa operaatiossa. Nykyinen kansainvälinen oikeus määritteli toimet rikokseksi ihmiskuntaa vastaan.

Samalla sai alkunsa yksi Lähi-idän rauhanneuvotteluiden suurimmista kiistakysymyksistä, palestiinalaispakolaisten asema ja heidän oikeutensa palata kotiin. Puolet alkuperäisväestöstä siirtyi tai siirrettiin pois, ja vain harva heistä on saanut palata.

– Pakolaisongelma synnytti palestiinalaisen poliittisen nationalismin, joka puolestaan kehittyi vapautusliikkeeksi, lokakuussa Helsingin yliopistossa vierailut Pappé kertaa.

Kohukirjan pääväitteitä ei ole pystytty kumoamaan. Pappén tärkeimpiä lähteitä ovat Israelin viralliset arkistot sekä keskeisten johtajien muistelmat, joita hän on täydentänyt palestiinalaisten aikalauskertomuksilla.

Israelin virallisen totuuden mukaan palestiinalaiset jättivät kotinsa vapaaehtoisesti.

HISTORIAN OPPI | Rauhanneuvotteluissa on Pappén mukaan lähdetty siitä, että menneet ovat menneitä.

– Tämä on palestiinalaisille vaarallista. Kun neuvottelut epäonnistuvat, seuraava kierros joudutaan aloittamaan taas huonommasta asemasta, tutkija muistuttaa.

Siirtokunnat ovat laajentuneet jatkuvasti vuoden 1967 sodasta alkaen, palestiinalaisten hallinnassa oleva alue pienentynyt ja erilaiset kontrollikeinot lisääntyneet.

– Mennyttä ja nykyistä ei voi erottaa. Yrittäessämme ymmärtää tätä hetkeä palaamme yksilöllii-

Israelin rakentama turva-aita. Abu Dis, Itä-Jerusalem, 2007.

Kuva: LEHTIKUVA / TOM HALEY

Hitaasti jauhava etninen puhdistus ei kelpaa uutiseksi.

sesti ja kollektiivisesti historiaan. Etsimme sieltä syitä, jatkumoa.

Jotta konfliktin sovittelu voisi ikinä onnistua, sen pitäisi Pappén mukaan lähteä jaetusta, avoimesta ja yhteisestä ”paluusta historiaan”. Tällainen käsittely olisi kivuliasta, mutta se olisi polku parempaan tulevaisuuteen.

Vaikka Israel edellyttää neuvotteluiden käymistä nykyfaktojen valossa, sen esimerkki vahvistaa Pappén teesin historian merkityksestä.

– Juutalainen oikeutus Israelin maahan perustuu 2 000 vuotta vanhaan kertomukseen. Valtaosa 1800-luvun varhaisten sionistien asenteista elää edelleen. Holokausti puolestaan teki juutalaisten kolonialismista lännessä moraalisesti hyväksyttävää.

Myös vuonna 1948 alkaneen ja edelleen jatkuvan etnisen puhdistuksen oikeutus perustuu historialliseen myyttiin, jonka mukaan ”kansainvälinen oikeus” sai itselleen ”maan ilman kansaa”.

– Sillä, että alueella sattui jo asumaan ihmisiä, ei ollut väliä.

MONIA MUUREJA | Väite etnisestä puhdistuksesta särähtää monen korvaan. Kyse on kansainvälisen oikeuden käsitteestä, jonka kanssa tulisi olla tarkkana. Ettei Pappé hae nyt liikaa dramatiikkaa?

– Perusstrategia ei ole muuttunut vuoden 1948 jälkeen. Mikäli nykyinen valta-asetelma säilyy, ei ole syytä olettaa, etteikö suunnitelmaa viettäisi loppuun. Nyt tästä puhutaan Israelissa jo julkisestikin.

Taloja puretaan, siirtokuntia laajennetaan, kansalaisuus evätään.

– Massiiviset joukkokarkotukset eivät monesta syystä ole enää mahdollisia. Puhdistus etenee vähittäin, hiipien. Vuosina 1967–1994 noin 140 000 palestiinalaisen kansalaisuus kumottiin. Tämän jälkeen tilastointi lopetettiin.

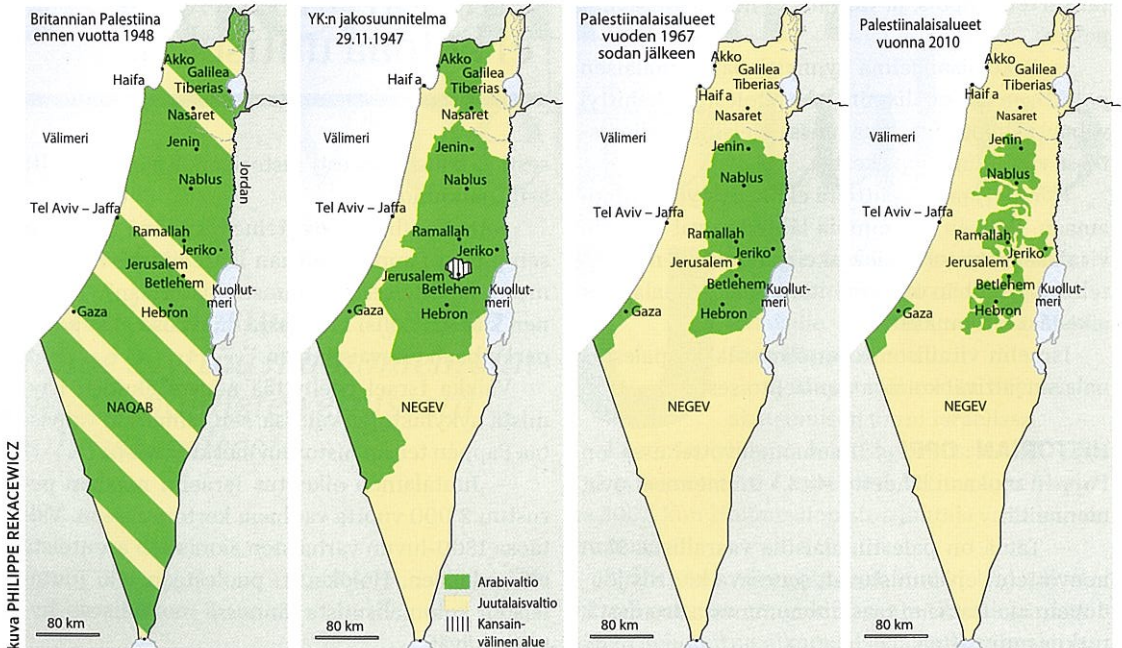
Tutkija luettelee modernin puhdistuksen menetelmiä: elintilan rajoittamiseen tähtäävä kaavoituspolitiikka, asuinrakennusten purkaminen, siirtokuntien laajentaminen, liikkumisrajoitukset jättimuurista tarkastuspisteisiin, työlupien poistaminen, kansalaisuuden evääminen, ulkomaille matkustaneen paluuoikeuden kieltäminen, ihmisoikeuksien järjestelmällinen loukkaaminen. Pahimmillaan ihmisiä tapetaan alta pois.

YK:n erityisraporttori **Richard Falk** kutsui maaliskuussa Itä-Jerusalemien siirtokuntien laajentamista ja palestiinalisasutuksen tuhoamista niin ikään etniseksi puhdistukseksi. Vastaavanlaiset puheenvuorot ovat yleistyneet sitä mukaa, kun Israelin hallitus on koventanut linjaansa.

Pappé syyttää myös mediaa siitä, ettei se ole tehnyt työtään kunnolla.

– Hitaasti, päivä päivältä eteenpäin jauhava etninen puhdistus ei kelpaa uutiseksi. •

PALESTIINAN ALUE 1940-LUVULTA TÄHÄN PÄIVÄÄN

Kuva PHILIPPE REKACEWICZ